SJPP
Shenakht Journal of Psychology & Psychiatry
No.1/ 2026;13(1):86-95
DOI: 10.22034/13.1.86
https://shenakht.muk.ac.ir/

Original Article

The Relationship Between Satisfaction of Emotional-Sexual Needs and Marital Satisfaction: The Mediating Role of Self-Differentiation and Sexual Self-Efficacy in Qeshm County

Fatemeh Peyousi[1*], Sarira Hashemi Pour[2], Akbar Rezaei Fard[3], Mohammad Ranjbar[4]

[1] Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.
[2] Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.
[3] Department of Psychology and Counseling, Farhangian University, P.O. Box 889-14665, Tehran, Iran.
[4] Department of Psychology, Arsanjan Branch, Islamic Azad University, Arsanjan, Iran.

Article history:

Received: 12 February 2026
Revised: 10 May 2026
Accepted: 30 May 2026

***Corresponding author:** Fatemeh Peyousi, Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

E-mail:
mohammad.ranjbar271174@gmail.com

Abstract

Background and Aim: The quality of emotional and sexual relationships plays a decisive role in marital stability. The present study aimed to investigate the relationship between fulfillment of emotional–sexual needs and couples' marital satisfaction, with self-differentiation and sexual self-efficacy serving as mediators.

Materials and Methods: The present study employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling (SEM). The statistical population comprised all couples who visited counseling centers in Qeshm County during the year 2023–2024. According to Kline (2016), in structural equation modeling, a minimum of 10 participants per free parameter—or at least 200 participants—is required to obtain stable estimates. Therefore, in the current study, a sample of 270 married couples was selected using a convenience sampling method. The participants completed the ENRICH Marital Satisfaction Questionnaire (2006), the Emotional-Sexual Needs Scale developed by Shahbazfar, Zarei, Haji-Alizadeh, and Dertaj (2021), the Differentiation of Self Inventory by Skowron and Friedlander (1998), and the Sexual Self-Efficacy Scale (Vaziri & Lotfi-Kashani, 2013). Data were analyzed using structural equation modeling in SPSS (version 26) and AMOS (version 24).

Results: The results showed that the direct path coefficients from emotional–sexual needs fulfillment to self-differentiation (β=0.55, P=0.004), sexual self-efficacy, and marital satisfaction were significant. Moreover, the direct path coefficients for sexual self-efficacy and marital satisfaction (β =0.55, P=0.004) and for self-differentiation and sexual self-efficacy toward marital satisfaction (β=0.55, P=0.004) were significant. The indirect effects also indicated that self-differentiation and sexual self-efficacy play a mediating role in this model (P<0.005).

Conclusion: The findings indicated that emotional–sexual needs fulfillment directly and indirectly affects marital satisfaction through self-differentiation and sexual self-efficacy. Furthermore, self-differentiation and sexual self-efficacy play a mediating role and can serve as targets for effective interventions aimed at improving marital satisfaction.

Keywords: Marital Satisfaction, Self-Differentiation, Sexual Satisfaction, Sexual Self-Efficacy

Please cite this article as follows: Peyousi F, Hashemi Pour S, Rezaei Fard A, Ranjbar M. The Relationship Between Satisfaction of Emotional-Sexual Needs and Marital Satisfaction: The Mediating Role of Self-Differentiation and Sexual Self-Efficacy in Qeshm County. SJPP. 2026;13(1):86-95. DOI: 10.22034/13.1.86

Copyright © 2026 Shenakht Journal of Psychology & Psychiatry. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/), which permits unrestricted copying and redistribution of the material for non-commercial purposes, provided that the original work is properly cited.

SJPP
دوماهنامه علمی پژوهشی روانشناسی و روانپزشکی شناخت
دوره ۱۳، شماره ۱، فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۵، صفحات: ۹۵-۸۶
DOI: 10.22034/13.1.86
https://sjku.muk.ac.ir

مقاله پژوهشی

رابطه بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی با رضایت زناشویی زوجین: با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در شهرستان قشم

فاطمه پیوسی[1*]، سریرا هاشمی‌پور[2]، اکبر رضایی‌فرد[3]، محمد رنجبر[4]

۱. گروه روان‌شناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.
۲. گروه روان‌شناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.
۳. گروه آموزشی روانشناسی و مشاوره ، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی۸۸۹ -۱۴۶۶۵، تهران ، ایران.
۴. گروه روان‌شناسی، واحد ارسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، ارسنجان، ایران.

تاریخچه مقاله:
دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۲۳
ویرایش: ۱۴۰۵/۰۲/۲۰
پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۰۹

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی کردستان محفوظ است.

*نویسنده مسئول: فاطمه پیوسی، گروه روان‌شناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

ایمیل:
mohammad.ranjbar271174@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف: کیفیت روابط عاطفی و جنسی در پایداری زندگی زناشویی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطهٔ ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی با رضایت زناشویی زوجین، با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش این پژوهش توصیفی ـ هم‌بستگی بر مبنای معادلات ساختاری بود. جامعهٔ آماری شامل تمام زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاورهٔ شهرستان قشم در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود. بر مبنای دیدگاه کلاین (۲۰۱۶)، در مدل‌یابی معادلات ساختاری برای دستیابی به برآوردهای پایا، به‌ازای هر پارامتر آزاد، دست‌کم ده نفر یا حداقل دویست نمونه لازم است. ازاین‌رو، در پژوهش حاضر، نمونه‌ای متشکل از ۲۷۰ نفر از افراد متأهل (زوجین) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. شرکت‌کنندگان پرسش‌نامه‌های رضایت زناشویی انریچ (۲۰۰۶)، نیازهای عاطفی ـ جنسی شهبازفر، زارعی، حاجی‌علیزاده و درتاج (۱۴۰۰)، تمایزیافتگی خود اسکورون و فریدلندر (۱۹۹۸) و خودکارآمدی جنسی (وزیری و لطفی‌کاشانی، ۱۳۹۲) را تکمیل کردند. تحلیل داده‌ها با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری با نرم‌افزارهای SPSS نسخهٔ ۲۶ و Amos نسخهٔ ۲۴ انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ضرایب مسیرهای مستقیم ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به تمایزیافتگی خود (β=۰/۵۵، P=۰/۰۰۴)، خودکارآمدی جنسی و رضایت زناشویی، همچنین ضرایب مسیر مستقیم خودکارآمدی جنسی و رضایت زناشویی (β=۰/۵۵، P=۰/۰۰۴)، تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی به سمت رضایت زناشویی (β=۰/۵۵، P=۰/۰۰۴)، معنی‌دار بود. نتایج آثار غیرمستقیم نیز نشان داد که تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در این مدل نقش میانجی‌گری دارد (P<۰/۰۰۵).

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد که ارضای نیازهای عاطفی-جنسی از طریق تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی، به طور مستقیم و غیرمستقیم بر رضایت زناشویی تأثیر دارند. همچنین تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی نقش میانجی‌گری دارد و می‌تواند هدف مداخلات مؤثر برای بهبود رضایت زناشویی باشد.

واژگان کلیدی: رضایت جنسی، رضایت زناشویی، تمایزیافتگی خود، خودکارآمدی جنسی

استناد: پیوسی، فاطمه؛ هاشمی‌پور، سریرا؛ رضایی‌فرد، اکبر؛ رنجبر، محمد. رابطه بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی با رضایت زناشویی زوجین: با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در شهرستان قشم. مجله علمی پژوهشی روانشناسی و روانپزشکی شناخت، بهار ۱۴۰۵؛۱۳(۱):۸۶-۹۵.

مقدمه

خانواده، به‌عنوان بنیادی‌ترین نهاد اجتماعی و فرهنگی، در تأمین نیازهای روانی، جسمانی و اجتماعی اعضا نقش اساسی ایفا می‌کند و نگرش‌ها و رفتارهای افراد در بستر آن شکل می‌گیرد. ازاین‌رو، کیفیت عملکرد خانواده در سلامت اعضا و در نهایت سلامت جامعه اثرگذار است (نجفی، دلشاد نوغابی، رجب‌زاده و دانشفر، ۱۴۰۳). از طرفی، ازدواج، به‌عنوان گام نخست در تشکیل خانواده، در سلامت روانی و اجتماعی افراد نقشی کلیدی ایفا می‌کند.

ازدواج‌های سالم و پایدار عامل سلامت جسمی و روانی است و زوج‌های برخوردار از رضایت زناشویی، کیفیت رابطهٔ مطلوب‌تری را تجربه می‌کنند (ماکی، هاگلوند، روت‌کیرش، کولاتینال و میر اسکولا[1]، ۲۰۲۵).

بنابراین، رضایت زناشویی[2]، سلامت زوجین و به‌تبع آن، سلامت جامعه را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد (سالاری، موئنی‌زاده و اصغری ابراهیم‌آباد[3]، ۲۰۲۴). این مفهوم به میزان رضایت و خشنودی زوجین از زندگی مشترک اشاره می‌کند که با احساسات و نگرش‌های مثبت به یکدیگر و برآورده‌شدن نیازها و انتظارات متقابل در رابطهٔ زناشویی همراه است (سمالی، تورپیل، یورتری و کارادومان[4]، ۲۰۲۵).

یکی از عوامل تأثیرگذار در میزان رضایت زناشویی زوجین، ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی[5] است. نیازهای عاطفی ـ جنسی در بستر روابط زناشویی از نیازهای اساسی و حیاتی به شمار می‌روند و پویایی و نشاط رابطهٔ زوجین تاحد زیادی به میزان برآورده‌شدن این نیازها وابسته است (بافرانی، نوری‌زاده، حکیمی، مرتضوی و مهرابی[6]، ۲۰۲۴). نیازهای عاطفی، جنبه‌های احساسی و هیجانی رابطه را در بر می‌گیرد؛ رابطهٔ جنسی فراتر از نیاز زیستی است و با رضایت عاطفی و جنسی پیوند نزدیکی دارد (اونال و آک‌گون[7]، ۲۰۲۲). نیازهای جنسی معمولاً به دو دستهٔ فیزیولوژیکی و روان‌شناختی تقسیم می‌شوند. برآورده‌شدن این نیازها در زندگی زناشویی ارتباط نزدیکی با رابطهٔ عاطفی زوجین دارد. در نتیجه، رابطهٔ جنسی رضایت‌بخش هم از پیوند عاطفی تأثیر می‌پذیرد و هم آن را تقویت می‌کند (اولوداغلی و پکچتین[8]، ۲۰۲۱).

بنابراین، ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی نه‌تنها در رفع کشش‌های طبیعی و غریزی انسان‌ها نقش دارد، بلکه برای شکل‌گیری صمیمیت عمیق، تبادل عاطفه و ارتقای احساس امنیت روانی در رابطهٔ زناشویی بستر مناسبی فراهم می‌کند (رعیت‌پیشه، حقیقی و کرمی بلداجی، ۱۴۰۴). براساس نتایج پژوهش‌های علمی، رضایت جنسی به‌طور مستقیم با رضایت زناشویی مرتبط است. در شرایطی که نیازهای جنسی در زوجین برآورده نشوند، باعث کاهش رضایت از زندگی زناشویی می‌شود (صالح‌پور و عسکری[9]، ۱۴۰۳).

یکی دیگر از عواملی که می‌تواند رضایت زناشویی زوجین را تحت‌تأثیر قرار دهد، میزان تمایزیافتگی خود[10] در زوجین است (عزیزی و حاجی‌علیزاده، ۱۴۰۲). بوئن معتقد است آنچه در رابطهٔ زناشویی اهمیت دارد، میزان هماهنگی و تناسب زوجین نیست، بلکه سطح تمایزیافتگی آن‌هاست (عسکری و دهقانی، ۱۴۰۱). تمایزیافتگی به‌عنوان ویژگی شخصیتی در دو سطح درون‌روانی و برون‌روانی مطرح می‌شود. در سطح درون‌روانی، این مفهوم شامل مؤلفه‌های جایگاه من و واکنش‌پذیری عاطفی است؛ به‌گونه‌ای که جایگاه من به داشتن هویت و استقلال فکری اشاره دارد و واکنش‌پذیری عاطفی بیانگر غلبهٔ هیجان‌ها بر عقل و منطق در واکنش‌های فرد است (سیدمجیدی، صالحی، مدنی و شاه‌مرادی، ۱۴۰۴). تمایزیافتگی در سطح رفتاری به حفظ تعادل میان نزدیکی با دیگران و استقلال عاطفی در روابط اشاره دارد. در این چهارچوب، هم‌آمیختگی با دیگران به وابستگی شدید و ازدست‌دادن استقلال فردی و گسست عاطفی به فاصله‌گیری یا قطع رابطه در مواجهه با فشارهای هیجانی اشاره دارد که هر دو می‌توانند در کیفیت و رضایت روابط زناشویی تأثیرگذار باشند (لامپیس، بوزونرا و تومّازی[11]، ۲۰۲۵).

ازجمله عوامل مهم و تأثیرگذار در رضایت زناشویی، خودکارآمدی جنسی[12] است (باند، موریسون و هاوس[13]، ۲۰۲۰). خودکارآمدی جنسی به باورهای فرد دربارهٔ توانایی خود در ادارهٔ مؤثر فعالیت‌های جنسی و ایجاد تجربهٔ جنسی رضایت‌بخش با شریک جنسی اشاره دارد. این باور شامل احساس شایستگی در اجرای رفتارهای جنسی، مدیریت موقعیت‌های جنسی و تأثیرگذاری در کیفیت رابطهٔ جنسی است، به‌گونه‌ای که افزایش خودکارآمدی جنسی با بهبود عملکرد و رضایت جنسی همراه است (حمزه‌گردشی، وکیلی، نصیری، جهان‌فر، معصومی، علم‌الهدا و کشاورز[14]، ۲۰۲۵). چنین باوری نوعی خودارزیابی از توانایی فرد در مدیریت و انجام مؤثر رفتارهای جنسی است و به باور فرد دربارهٔ قدرت تصمیم‌گیری در زمینهٔ تمایلات جنسی و اجتناب از رفتارهای جنسی پرخطر اشاره دارد (تورِگوسا و پاتریسیو[15]، ۲۰۲۲).

خودکارآمدی جنسی به باور فرد دربارهٔ توانایی مدیریت مؤثر موقعیت‌های جنسی و پاسخ‌گویی مناسب به نیازهای خود و همسر نیز اشاره دارد. افراد با خودکارآمدی بالاتر، علاوه‌بر رضایت بیشتر از عملکرد جنسی، در بیان صریح و محترمانهٔ مسائل جنسی نیز توانمندترند. چنین تعاملی با افزایش امنیت روانی و کاهش سوءتفاهم‌ها، به ارتقای کیفیت و رضایت کلی رابطهٔ زناشویی کمک می‌کند (رعیت‌پیشه، حقیقی و کرمی بلداجی، ۱۴۰۴).

باوجود شواهد فراوان دربارهٔ اهمیت رضایت زناشویی و نقش ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی، تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در کیفیت روابط زوجین، ادبیات پژوهش همچنان با شکاف‌هایی روبه‌رو است؛ زیرا حساسیت‌ها و تابوهای فرهنگی موجب شده است انجام چنین مطالعاتی محدود بماند. بسیاری از مطالعات این متغیرها را به‌صورت جداگانه بررسی کرده‌اند و

[1] Maki, Haglund, Rothkirsch, Colatinal & Mir Scola
[2] Marital satisfaction
[3] Salari, Moeenizadeh & Asghari Ebrahimabad
[4] Cemali, Torpil, Yurteri & Karaduman
[5] Satisfaction of emotional-sexual needs
[6] Bafrani, Nourizadeh, Hakimi, Mortazaviv & Mehrabi
[7] Ünal & Akgün
[8] Uludağli & Pekçetin
[9] Salehpour & Askari
[10] Self-differentiation
[11] Lampis, Busonera & Tommasi
[12] Sexual self-efficacy
[13] Bond, Morrison & Hawes
[14] Hamzehgardeshi, Vakili, Nasiri, Jahanfar, Masoumi, Alamolhoda & Keshavarz
[15] Torregosa & Patricio

پژوهش‌هایی که تعامل هم‌زمان آن‌ها را در قالب یک مدل جامع برای تبیین رضایت زناشویی مورد توجه قرار دهند محدود است. افزون‌بر این، نقش سازوکارهای روان‌شناختی میانجی، به‌ویژه تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی، در رابطه میان ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و رضایت زناشویی به‌طور منسجم بررسی نشده است و بخش قابل‌توجهی از پژوهش‌ها بیشتر بر پیامدهای مستقیم روابط عاطفی یا جنسی تمرکز داشته‌اند و کمتر به فرایندهای درون‌فردی و بین‌فردی تبیین‌کنندهٔ این رابطه پرداخته‌اند. انتظار می‌رود یافته‌های این پژوهش با تبیین دقیق‌تر سازوکارهای مؤثر در رضایت زناشویی، بخشی از شکاف‌های موجود در ادبیات پژوهش‌های داخلی در حیطهٔ مسائل جنسی را کاهش دهند و مبنایی علمی را برای طراحی مداخلات آموزشی و درمانی در جهت ارتقای کیفیت روابط زناشویی و سلامت خانواده فراهم کنند. بنابراین، سؤال اصلی پژوهش حاضر این است: «آیا تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در رابطهٔ بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و رضایت زناشویی زوجین شهرستان قشم نقش واسطه‌ای دارند؟».

روش کار

این مطالعهٔ توصیفی ـ هم‌بستگی بر مبنای معادلات ساختاری بود. جامعهٔ آماری شامل تمام زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره و روان‌شناسی شهرستان قشم در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود. براساس دیدگاه کلاین (۲۰۱۶)، در مدل‌یابی معادلات ساختاری SEM ، حداقل ده نمونه به‌ازای هر پارامتر آزاد یا حداقل دویست نمونه باید در نظر گرفته شود. در مدل پژوهش حاضر، مجموعاً ۲۷ پارامتر آزاد شامل ۷ مسیر اصلی و ۲۰ مسیر زیرمؤلفه‌ها وجود دارد. بر این اساس، حجم نمونهٔ پژوهش ۲۷۰ نفر از افراد متأهل (زوجین) تعیین شد که از حداقل پیشنهادی کلاین نیز فراتر بوده و برای برآورد مدل SEM کفایت آماری لازم را دارد.

معیار ورود این پژوهش شامل صداقت و تکمیل کامل شرکت‌کنندگان در تکمیل پرسش‌نامه‌ها و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش بوده است. همچنین، معیار خروج افراد از مطالعه شامل شرکت‌کنندگانی بود که پرسش‌نامه‌ها را ناقص پر کرده بودند و تمایلی به ادامهٔ شرکت در پژوهش نداشتند.

به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، پیش از اجرای پژوهش همهٔ مشارکت‌کنندگان از هدف پژوهش آگاه شدند، اختیاری‌بودن مشارکت آن‌ها در اجرای پژوهش به‌صورت مکتوب اخذ شد، همهٔ داده‌ها بدون ثبت هیچ‌گونه اطلاعات هویتی گردآوری و همهٔ قواعد و اصول مربوط به محرمانه‌بودن و رازداری رعایت شد. دیگر ملاحظات، نظیر کسب کد اخلاق برای مطالعه از طرف کمیته اخلاق، داشتن آزادی و اختیار کامل برای کناره‌گیری از پژوهش، استفاده از داده‌ها فقط در جهت اهداف پژوهش نیز رعایت شد. سپس داده‌های خام استخراج‌شده از پرسش‌نامه‌ها با توجه به فرضیه‌های پژوهش و روش تحلیل داده‌ها در قالب متغیرهای پژوهش تنظیم شد. اطلاعات جمع‌آوری‌شده در حیطهٔ آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزارهای SPSS-26 و Amos نسخهٔ ۲۴ تجزیه‌وتحلیل شدند.

ابزار

پرسش‌نامهٔ رضایت زناشویی انریچ[16]: پرسش‌نامهٔ رضایت زناشویی انریچ فاورز و اولسون[17] (۱۹۸۹) با هدف سنجش میزان رضایت زناشویی تدوین شده است. این پرسش‌نامه ۴۷ سؤال و ۱۱ زیرمقیاس دارد که شامل تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، مسائل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، رابطهٔ جنسی، فرزندان و فرزندپروری، خانواده و دوستان و همچنین جهت‌گیری مذهبی است. این پرسش‌نامه براساس طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از ۰ تا ۴ نمره‌گذاری می‌شود و ۰ نشان‌دهندهٔ «کاملاً مخالفم»، ۱ «مخالفم»، ۲ «نه موافقم نه مخالفم»، ۳ «موافقم» و ۴ «کاملاً موافقم» است. پایایی این مقیاس در پژوهش بهمنی (بهمنی، عسگری و تمادونی، ۲۰۰۶) تأیید شده و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ در آن مطالعه برای این پرسش‌نامه گزارش شده است. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسش‌نامهٔ نیازهای عاطفی ـ جنسی[18]: این مقیاس را شهبازفر، زارعی، حاجی‌علیزاده و درتاج (۱۴۰۰) با هدف شناسایی نیازهای عاطفی ـ جنسی زوجین ایرانی تدوین کرده‌اند. این پرسش‌نامه ۳۲ سؤال دارد و با استفاده از طیفی ۱۰ درجه‌ای (۰= اصلاً برآورده نشده است تا ۱۰= کاملاً برآورده شده است) سنجیده می‌شود. حداقل نمرهٔ این پرسش‌نامه ۳۲ و حداکثر آن ۳۲۰ است. نقطهٔ برش پرسش‌نامه ۱۶۰ است. خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه عبارت‌اند از: نیازهای عاطفی ـ جسمانی (۶ گویه)، نیاز پرهیز از رفتارهای دلسردکننده (۴ گویه)، نیاز به حضور مستمر عواطف مثبت (۴ گویه)، نیاز به درک در لحظهٔ تجربه عواطف منفی (۳ گویه) به‌عنوان نیازهای عاطفی و نیازهای عاطفی ـ جنسی (۷ گویه)، نیازهای جسمانی ـ جنسی (۳ گویه) و نیازهای دانشی ـ نگرشی (۴ گویه) به‌عنوان نیازهای جنسی. نتایج نشان داد که ضریب همسانی خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه در پژوهش شهبازفر، زارعی، حاجی‌علیزاده و درتاج با استفاده از روش آلفای کرونباخ بین ۰/۹۳

[16] ENRICH Marital Satisfaction Questionnaire
[17] Fowers & Olson
[18] Emotional & Sexual Needs Questionnaire

تا ۰/۶۵ متغیر است. در پژوهش حاضر پایایی به‌دست‌آمده به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۹ محاسبه شد.

پرسش‌نامهٔ تمایزیافتگی خود[19]: این مقیاس را اسکورون و فریدلندر[20] (۱۹۹۸) با هدف تمرکز بر ارتباط‌های مهم زندگی و روابط جاری افراد با خانواده تدوین کرده‌اند و شامل چهار خرده‌مقیاس واکنش هیجانی (۱۱ سؤال)، جایگاه من (IR) (۱۱ سوال)، گسلش عاطفی (EC) (۱۲ سؤال) و آمیختگی با دیگران (FQ) (۱۲ سؤال) است. نمرهٔ بیشتر به معنای تمایزیافتگی بیشتر و نمرهٔ کمتر به معنای تمایزیافتگی کمتر است. این پرسش‌نامه با مقیاس شش‌لیکرتی از ۱ (ابداً دربارهٔ من صحیح نیست) تا ۶ (کاملاً دربارهٔ من صحیح است) درجه‌بندی شده است. به هر سؤال نمره‌ای بین ۱ تا ۶ تعلق می‌گیرد؛ به این صورت که به گزینهٔ ۱ نمرهٔ ۱ و به گزینه ۶ نمرهٔ ۶ داده می‌شود. لذا، حداکثر نمرهٔ این پرسش‌نامه ۲۷۶ است. نمرات کمتر در این پرسش‌نامه نشانهٔ سطوح پایین‌تر تمایزیافتگی است. سؤالات شماره‌های ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۷، ۴۱ و ۴۳ به‌طور مستقیم و بقیهٔ سؤالات به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. ضریب کرونباخ گزارش‌شده اسکوورون و فریدلند (۱۹۹۸)، برای این پرسش‌نامه ۰/۸۸ است. پایایی این پرسش‌نامه در پژوهش محمدی برمی، کشاورز و افشار (۱۳۹۵) با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۴ محاسبه شده است. همچنین، در پژوهش حاضر میزان پایایی به‌دست‌آمده به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

پرسش‌نامهٔ خودکارآمدی جنسی[21]: این آزمون براساس پرسش‌نامهٔ خودکارآمدی عمومی شوارتزر، هان و اورشلیم[22] (۱۹۹۳) است که نسخهٔ فارسی آن را (وزیری و لطفی‌کاشانی، ۱۳۹۲) در ایران اعتباریابی و بومی‌سازی کرده‌اند. پرسش‌نامهٔ تهیه‌شده ۱۰ سؤال دارد که در یک پیوستار چهارگزینه‌ای از صفر (اصلاً صحیح نیست) تا ۳ (کاملاً صحیح است) نمره‌گذاری می‌شود. حداقل و حداکثر نمرهٔ دریافتی به‌ترتیب ۰ و ۳۰ است. پژوهشگران برآورد اعتبار پرسش‌نامهٔ خودکارآمدی جنسی در ایران را با استفاده از روش اعتبار وابسته به محتوا تأیید کرده‌اند (وزیری و لطفی کاشانی، ۱۳۹۲). شایان ذکر است پایایی مقیاس مدنظر در پژوهش حاضر از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد.

نتایج

یافته‌های جمعیت‌شناختی نشان داد در نمونهٔ حاضر، فراوانی و درصد گروه نمونه برحسب میزان تحصیلات چنین است: افراد دارای تحصیلات فوق‌لیسانس و بالاتر با ۳۷ نفر (۱۳/۷۰ درصد) کمترین فراوانی را داشتند و فوق‌دیپلم با ۴۷ نفر (۱۷/۴۱ درصد) در رتبهٔ بعدی قرار گرفت. همچنین، افراد با تحصیلات زیردیپلم، لیسانس و دیپلم به‌ترتیب دارای فراوانی ۶۰ نفر (۲۲/۲۲ درصد)، ۶۸ نفر (۲۵/۱۹ درصد) و ۵۸ نفر (۲۱/۴۸ درصد) بودند. از نظر طول مدت زندگی زناشویی، افراد با طول مدت یک تا پنج سال دارای بیشترین فراوانی با ۶۰ نفر (۲۲/۲۲ درصد) بودند و افراد با ۲۶ تا ۳۰ سال طول مدت زندگی زناشویی کمترین فراوانی را با ۲۷ نفر (۱۰/۰۰ درصد) داشتند. همچنین از لحاظ سن، شرکت‌کنندگان به چهار گروه تقسیم شدند: گروه ۱۷ تا ۲۶ سال شامل ۵۳ نفر (۱۹/۶۳ درصد)، گروه ۲۷ تا ۳۶ سال شامل ۷۷ نفر (۲۸/۵۲ درصد)، گروه ۳۷ تا ۴۶ سال شامل ۷۴ نفر (۲۷/۴۱ درصد) و گروه ۴۷ تا ۵۶ سال شامل ۶۶ نفر (۲۴/۴۴ درصد). یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش.

متغیر	میانگین	انحراف معیار
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی	۱۵۹//۲۰	۳۹/۱۱
رضایت زناشویی	۶۷/۱۱	۳۳/۶۳
تمایزیافتگی خود	۱۷۱/۹۸	۴/۳۱
خودکارآمدی جنسی	۱۵/۷۳	۳/۶۹

نتایج توصیفی متغیرهای مورد ارزیابی نشان داد میانگین و انحراف معیار ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌ترتیب ۱۵۹//۲۰ و ۲۴/۷۲، رضایت زناشویی ۶۷/۱۱ و ۳۳/۶۳۱، تمایزیافتگی خود ۱۷۱/۹۸ و ۴/۳۱ و خودکارآمدی جنسی ۱۵/۷۳و ۳/۶۹۶ بود. برای ارزیابی هم‌بستگی بین متغیرهای مورد بررسی، از ضریب هم‌بستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است. نتایج جدول ۲ نشان داد که تمامی متغیرها با یکدیگر رابطهٔ معنی‌داری داشتند که در سطح P<۰/۰۱ معنی‌دار شد.

ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم مربوط به متغیرهای پژوهش در مدل نهایی با حضور متغیرهای میانجی (تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی) در جدول‌های ۳ و ۴ ارائه شده است.

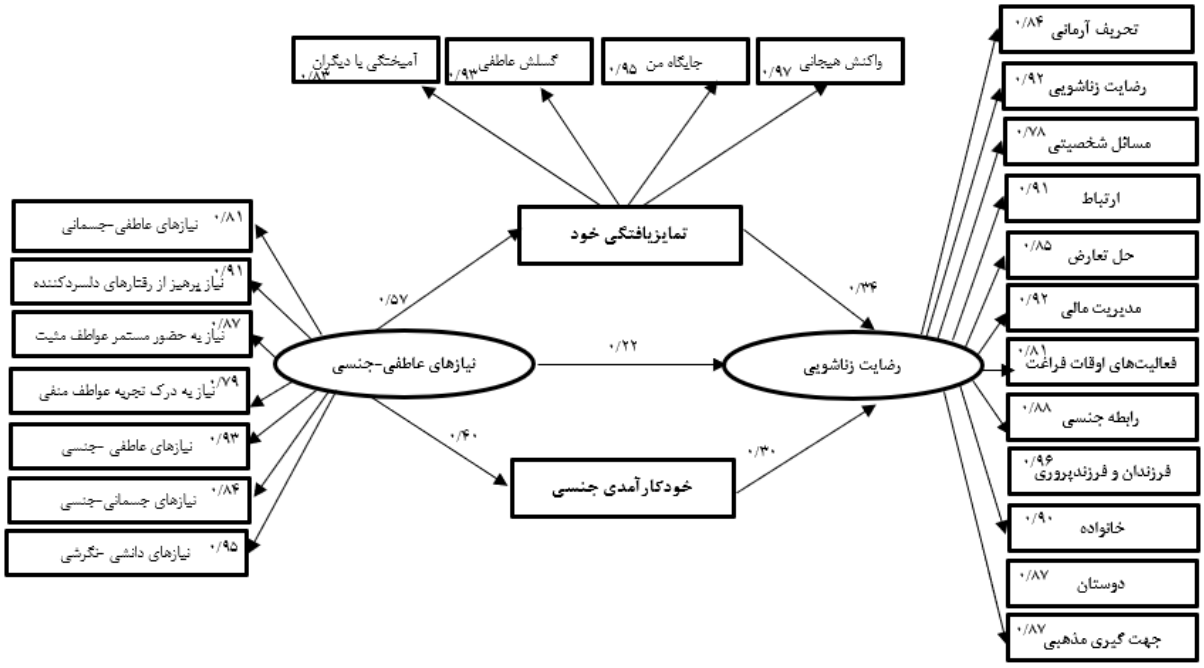
جدول ۲. ماتریس هم‌بستگی متغیرهای پژوهش.

متغیر	ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی	تمایزیافتگی خود	خودکارآمدی جنسی	رضایت زناشویی	صمیمیت جنسی
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی	۱	–	–	–	–
تمایزیافتگی خود	۰/۵۵**	۱	–	–	–

[19] Differentiation of Self Questionnaire (DSQ)
[20] Eskuron & Friedlander
[21] Sexual Self-Efficacy Questionnaire
[22] Schwarzer, Hahn & Jerusalem

خودکارآمدی جنسی	۰/۶۳**	۰/۴۴**	۱	–	–
رضایت زناشویی	۰/۶۱**	۰/۵۱**	۰/۴۱**	۱	–
		P<۰/۰۱**			

در شکل ۱، مدل معادلات ساختاری پژوهش با میانجی‌گری تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی آورده شده است.

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری پژوهش با میانجی‌گری تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی.

جدول ۳. ضرایب مسیر مستقیم مربوط به متغیرهای پژوهش در مدل نهایی با حضور متغیرهای میانجی (تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی).

مسیرهای موجود در الگو از ... به	با حضور متغیر میانجی		معنی‌داری
	ضریب	t	
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌سمت تمایزیافتگی خود	۰/۵۷	۱۳/۳۶	۰/۰۰۱
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌سمت خودکارآمدی جنسی	۰/۴۰	۵/۶۶	۰/۰۰۱
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌سمت رضایت زناشویی	۰/۲۲	۳/۷۳	۰/۰۰۱
تمایزیافتگی خود به‌سمت رضایت زناشویی	۰/۳۴	۴/۰۶	۰/۰۰۱
خودکارآمدی جنسی به‌سمت رضایت زناشویی	۰/۳۰	۵/۶۷	۰/۰۰۱

تحلیل مسیر نشان داد که ضرایب مسیر مستقیم بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و صمیمیت جنسی با متغیرهای تمایزیافتگی خود، خودکارآمدی جنسی و رضایت زناشویی در سطح معناداری بالا قرار دارند و همچنین روابط مستقیم بین تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی با رضایت زناشویی نیز به‌صورت معنادار تأیید شد. نتایج حاکی از تأثیر قابل‌توجه هریک از این متغیرها در یکدیگر در چهارچوب مدل پیشنهادی است.

نتایج نشان داد که متغیرهای ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی از طریق نقش میانجی تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی، ارتباط غیرمستقیم و معناداری با رضایت زناشویی دارند. به‌این‌ترتیب، مسیرهای غیرمستقیم این متغیرها به‌سمت رضایت زناشویی با حضور میانجی‌ها از لحاظ آماری معنی‌دار بودند و نشان‌دهندهٔ نقش میانجی‌گری جزئی تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در این روابط است.

جدول ۴. ضرایب غیرمستقیم مسیر مربوط به متغیرها با حضور متغیر میانجی (تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی)

مسیرهای غیرمستقیم موجود در الگو	با حضور متغیر میانجی		سطح معنی داری
	ضریب	t	
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌سمت رضایت زناشویی با نقش میانجی‌گری تمایزیافتگی خود	۰/۱۹	۳/۷۲	۰/۰۰۱
ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌سمت رضایت زناشویی با نقش میانجی‌گری خودکارآمدی جنسی	۰/۱۲	۴/۳۰	۰/۰۰۱

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطهٔ ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی با رضایت زناشویی زوجین با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی انجام شد. نتایج نشان داد که ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی هم به‌صورت مستقیم و هم به‌صورت غیرمستقیم و از طریق تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی در رضایت زناشویی تأثیر معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های زارع درخشان و روشن چسلی (۱۳۹۹)، ظریف[23] و همکاران (۲۰۲۳)، ژوزفاکا[24] و همکاران (۲۰۲۳)، لامپیس و همکاران (۲۰۲۵)، شهبازفر و همکاران (۱۴۰۰) و عباسی و همکاران (۱۴۰۳) همسو است، اما با نتایج برخی مطالعات ازجمله تیم و کیلی[25] (۲۰۱۱)، پلگ[26] (۲۰۰۸)، یالچینکایا[27] (۲۰۱۹)، موزاس ـ آلونزو[28] و همکاران (۲۰۲۲) و کیم و وو[29] (۲۰۲۵) ناهمسو گزارش شده است.

مطالعات پیشین نشان داده‌اند که باورهای ارتباطی، تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی با رضایت جنسی در زنان متأهل رابطهٔ معنادار دارند و خودکارآمدی جنسی بالا می‌تواند موجب ارتقای سلامت جنسی، افزایش حرمت نفس، دریافت بازخورد مثبت و همدلی متقابل در زوجین و در نهایت ارضای جنسی بیشتر شود (زارع درخشان و روشن چسلی، ۱۳۹۹). براساس نظریهٔ دلبستگی، ارضای سالم نیازهای عاطفی ـ جنسی موجب افزایش احساس تعلق و امنیت روانی در رابطه می‌شود و از طریق کاهش اضطراب و افزایش تنظیم هیجانی، زمینهٔ شکل‌گیری تعاملات صمیمانه‌تر میان زوجین را فراهم می‌کند. این تجربه‌های هیجانی مثبت می‌توانند منابع درونی مهمی همچون تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی را تقویت کنند و در نهایت، به افزایش کیفیت رابطه و رضایت زناشویی منجر شوند.

یافتهٔ دیگر پژوهش نشان داد که میان ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی، تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی با رضایت زناشویی رابطهٔ مستقیم و معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج تحقیقات کردبچه[30] و همکاران (۲۰۲۴)، هو[31] و همکاران (۲۰۱۹)، آرمان‌مهر و همکاران (۱۴۰۳) و لامپیس[32] و همکاران (۲۰۱۹) همسو است. این مطالعات نشان داده‌اند که خودکارآمدی جنسی و سبک‌های عشق‌ورزی فداکارانه و رمانتیک به‌طور مثبت رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند و خودکارآمدی جنسی نیز با رضایت زناشویی رابطهٔ مستقیمی دارد (اوزون، ۲۰۲۵).

بررسی ضرایب مسیر در مدل ساختاری نشان داد که ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی اثر مستقیم و معناداری بر تمایزیافتگی خود دارد (β=۰/۵۷) که قوی‌ترین مسیر مستقیم در مدل پژوهش محسوب می‌شود. همچنین، ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی در خودکارآمدی جنسی نیز اثر مستقیم و معناداری نشان داد (β=۰/۴۰). علاوه‌بر این، ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی اثر مستقیم و معناداری در رضایت زناشویی داشت (β=۰/۲۲).

از سوی دیگر، نتایج نشان داد که تمایزیافتگی خود اثر مستقیم معناداری در رضایت زناشویی دارد (β=۰/۳۴) و خودکارآمدی جنسی نیز اثر مستقیم معناداری در رضایت زناشویی نشان داد (β=۰/۳۰). این یافته نشان می‌دهد که اگرچه توانمندی‌ها و باورهای مرتبط با عملکرد جنسی در کیفیت رابطهٔ زناشویی اهمیت دارند، توانایی تنظیم هیجان، حفظ هویت فردی و ایجاد تعادل میان صمیمیت و استقلال در روابط زناشویی در افزایش رضایت زناشویی نقش مهمی ایفا می‌کند.

تبیین این یافته را می‌توان در چهارچوب نظریهٔ سیستم‌های خانوادهٔ بوئن و نظریهٔ خودکارآمدی بندورا مطرح کرد. براساس نظریهٔ بوئن، افرادی که سطح بالاتری از تمایزیافتگی دارند، قادرند در عین حفظ صمیمیت با همسر، استقلال روان‌شناختی خود را نیز حفظ کنند و در مواجهه با تعارض‌های زناشویی، واکنش‌های هیجانی افراطی نشان ندهند. از سوی دیگر، نظریهٔ خودکارآمدی بندورا بیان می‌کند که باور فرد به توانایی‌های خود در انجام موفقیت‌آمیز یک رفتار، در کیفیت عملکرد و پیامدهای آن رفتار نقش مهمی ایفا می‌کند. بنابراین، خودکارآمدی جنسی می‌تواند از طریق افزایش اعتمادبه‌نفس، کاهش اضطراب عملکردی و بهبود تعاملات جنسی، رضایت زناشویی را افزایش دهد. در واقع، ترکیب این دو متغیر می‌تواند به تقویت بلوغ هیجانی و کارآمدی فردی منجر شود و شرایطی فراهم آورد که زوجین در مواجهه با مسائل و تعارض‌های رابطه‌ای، تعاملاتی سازنده و بالغانه داشته باشند. این

[23] Zarif
[24] Józefacka
[25] Timm & Keiley
[26] Peleg
[27] Yalçınkaya
[28] Mozas-Alonso
[29] Kim & Woo
[30] Kordbacheh
[31] Hou
[32] Lampis

یافته با نتایج تحقیقات کردبچه و همکاران (۲۰۲۴) و آرمان‌مهر و همکاران (۱۴۰۳) اعتبار آن را در چارچوب نظری تقویت می‌کند.

یافتهٔ دیگر پژوهش نشان داد که تمایزیافتگی خود در ارتباط بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و رضایت زناشویی نقش واسطه‌ای دارد. این یافته با نتایج تحقیقات باشی عبدل‌آبادی و همکاران (۱۴۰۰)، رودریگز-گونزالس[33] و همکاران (۲۰۲۳)، حیدری و همکاران (۱۳۹۹)، و کردبچه و همکاران (۲۰۲۴) همسو است. مطالعات نشان داده‌اند که کیفیت روابط ابژه، خودتمایزیافتگی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی رضایت زناشویی نقش مهمی دارند (رودریگز ـ گونزالس و همکاران، ۲۰۲۳). تمایزیافتگی خود با مدیریت هیجانات و حفظ هویت فردی بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و رضایت زناشویی نقش واسطه‌ای دارد و تجربهٔ صمیمیت و تعارض سالم را تضمین می‌کند. بنابراین، فرضیهٔ پژوهش تأیید می‌شود.

همچنین، نتایج نشان داد که اثر غیرمستقیم ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی در رضایت زناشویی از طریق تمایزیافتگی خود برابر با (β=۰/۱۹) است که بیانگر نقش میانجی معنادار این متغیر در انتقال اثر متغیر مستقل به رضایت زناشویی است.

از نظر مکانیسم روان‌شناختی، زمانی که نیازهای عاطفی و جنسی در رابطهٔ زناشویی به شکل مطلوبی ارضا می‌شوند، احساس امنیت هیجانی و پذیرش در رابطه افزایش می‌یابد. این تجربه‌ها موجب می‌شود افراد کمتر دچار واکنش‌های هیجانی شدید شوند و بتوانند هیجانات خود را به‌صورت مؤثرتری تنظیم کنند. در نتیجه، فرد قادر خواهد بود در عین حفظ صمیمیت با همسر، هویت فردی و استقلال روان‌شناختی خود را نیز حفظ کند. این توانایی، که از مؤلفه‌های اساسی تمایزیافتگی خود محسوب می‌شود، زمینهٔ تعاملات سازنده‌تر و مدیریت مؤثرتر تعارض‌های زناشویی را فراهم می‌کند و در نهایت به افزایش رضایت زناشویی منجر می‌شود.

یافتهٔ دیگر این پژوهش نشان داد که خودکارآمدی جنسی نیز در ارتباط بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و رضایت زناشویی نقش واسطه‌ای دارد. این یافته با نتایج تحقیقات مهدی‌پور رابوری[34] و همکاران (۲۰۲۰)، زارع درخشان و روشن چسلی (۱۳۹۹)، ظریف و همکاران (۲۰۲۳) و شهبازفر و همکاران (۱۴۰۰) همسو است. مطالعات نشان داده‌اند که ارضای نیازهای عاطفی—جنسی می‌تواند موجب افزایش حرمت خود، رضایت عاطفی، قابلیت عشق‌ورزی و در نهایت خودکارآمدی جنسی در روابط زوجین شود (اوزون، ۲۰۲۵). خودکارآمدی جنسی، با افزایش اعتمادبه‌نفس، کاهش اضطراب و بهبود تعاملات و درک نیازهای شریک، بین ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی و رضایت زناشویی نقش واسطه‌ای دارد و تجربهٔ ارضای نیازها را به رضایت پایدار و کیفیت بالای رابطه تبدیل می‌کند.

از نظر مکانیسم روان‌شناختی، زمانی که افراد در رابطهٔ زناشویی تجربه‌های مثبت و رضایت‌بخشی از تعاملات عاطفی و جنسی دارند، باور آنان به توانایی خود در برقراری رابطهٔ جنسی موفق افزایش می‌یابد. این باور مثبت موجب کاهش اضطراب عملکردی، افزایش اعتمادبه‌نفس و بهبود ارتباطات جنسی میان زوجین می‌شود. در نتیجه، افراد می‌توانند نیازهای خود و شریک زندگی‌شان را بهتر درک کنند و به شیوه‌ای مؤثرتر به آن‌ها پاسخ دهند؛ فرایندی که در نهایت موجب افزایش صمیمیت و رضایت زناشویی می‌شود.

بررسی هم‌زمان ضرایب مسیر نشان می‌دهد که در میان متغیرهای میانجی، تمایزیافتگی خود نقش قوی‌تری در خودکارآمدی جنسی در انتقال اثر ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی در رضایت زناشویی دارد (β=۰/۱۹ در مقابل β=۰/۱۲).

ازآنجاکه مسیر مستقیم ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به رضایت زناشویی همچنان معنادار باقی مانده است (β=۰/۲۲) و در عین حال، مسیرهای غیرمستقیم از طریق دو متغیر میانجی نیز معنادار هستند، می‌توان نتیجه گرفت که در این پژوهش میانجی‌گری از نوع جزئی است. در مجموع، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که رضایت زناشویی صرفاً پیامد مستقیم ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی نیست، بلکه به سازوکارهای روان‌شناختی درونی افراد نیز وابسته است. در این میان، تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی، به‌عنوان دو منبع مهم روان‌شناختی، می‌توانند تجربه ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی را به افزایش کیفیت تعاملات زوجین و شکل‌گیری رضایت پایدار زناشویی تبدیل کنند.

نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان داد ارضای نیازهای عاطفی ـ جنسی به‌طور مستقیم با رضایت زناشویی مرتبط است و این رابطه از طریق تمایزیافتگی خود و خودکارآمدی جنسی تقویت می‌شود. ارضای این نیازها در بستری امن، احساس امنیت، تعلق، مدیریت هیجانی و حفظ هویت شخصی را در زوجین افزایش می‌دهد و هم‌زمان، باور به شایستگی جنسی را ارتقا می‌بخشد. تعامل این عوامل عاطفی، شناختی و هیجانی، زمینه‌ساز رضایت زناشویی پایدار می‌شود. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس اشاره کرد که ممکن است تعمیم‌پذیری نتایج را محدود کند. همچنین، انجام مطالعه تنها در شهرستان قشم می‌تواند تعمیم یافته‌ها به سایر مناطق را با احتیاط همراه کند. افزون بر این، استفاده از پرسش‌نامه‌های خودگزارشی و طرح مقطعی پژوهش امکان استنتاج روابط علی میان متغیرها را محدود می‌کند. پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده به آموزش زوجین، مطالعات طولی و نقش فرهنگ و منطقه و مذهب توجه کنند.

[33] Rodríguez-González

[34] Mehdipour-Rabori

تشکر و قدردانی

نویسندگان از مسئولان محترم مراکز مشاورهٔ استان هرمزگان و زوجین شرکت‌کننده در پژوهش قدردانی می‌کنند. این مطالعه بدون دریافت هیچ کمک مالی‌ای انجام شد.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در ارتباط با این پژوهش ندارند.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندعباس با کد اخلاق IR.IAU.BA.REC.1404.069 است.

REFERENCES

1. Abbasi SM, Chehri A, Arefi M. Structural Equation Model of Marital Satisfaction Based on Sexual Self-Efficacy with the Mediation of Circadian Rhythms in Nursing Women. J Psychol Sci. 2024;23:167-183. DOI: 10.61186/jps.23.142.167
2. Armanmehr V, Kharazmi A, Bahrami F, Hejazi SM. The Relationship Between Self-Differentiation and Marital Satisfaction Mediated by Happiness Among Married People in Gonabad County. Soc Work J. 2024;13:57-67. Link
3. Askari F, Farzaneh F, Dehghani M. Identification Of Factors Influencing The Flipped Teaching Method in the Higher Education System Based on A Meta-Synthesis Approach. Curric Stud Res. 2022;12:1-27. DOI: 10.22099/JCR.2023.6954
4. Azizi M, Haji Alizadeh K. The Moderating Role of Self-Differentiation in the Relationship Between Emotional Maltreatment and Attachment Styles with Marital Satisfaction Among Couples. Fam Res. 2023;19:45-58. DOI: 10.48308/JFR.19.1.45
5. Bafrani MA, Nourizadeh R, Hakimi S, Mortazavi SA, Mehrabi E. The Impact of Positive Psychology Counseling on Sexual and Marital Satisfaction and Anxiety Among Reproductive-Aged Women During the COVID-19 Pandemic: A Randomized Controlled Clinical Trial. BMC Psychol. 2024;12:313. DOI: 10.1186/s40359-024-01826-2
6. Bahamani B, Asgari A, Tamadoni M. Scale Development, Validation, and Standardization of the ENRICH Marital Satisfaction Scale for the Iranian Population. Natl Congr Fam Pathol Iran. 2006. Link
7. Bashi Abdolabadi A, Ahi Z, Asl Zaker S, Shahabizadeh N, Nasri N. The Mediating Role of Self-Differentiation and Cognitive Emotion Regulation in the Relationship Between Object Relations Quality and Marital Satisfaction. Clin Psychol Couns Stud. 2022;12:25-46. Link
8. Bond JC, Morrison DM, Hawes SE. Sexual Self-Efficacy and Entitlement to Pleasure: The Association of the Female Sexual Subjectivity Inventory With Sexual Risk Taking and Experience of Orgasm. Arch Sex Behav. 2020;49:1029-1038. DOI: 10.1007/S10508-019-01596-8
9. Cemali M, Torpil B, Yurteri AT, Karaduman AA. Comparison of Marital Satisfaction, Occupational Balance, and Nomophobia Among Parents. BMC Public Health. 2025;25:3988. DOI: 10.1186/S12889-025-XXXXX
10. Fowers BJ, Olson DH. ENRICH Marital Inventory: A Discriminant Validity and Cross-Validation Assessment. J Marital Fam Ther. 1989;15:65-79. DOI: 10.1111/J.1752-0606.1989.TB00777.X
11. Hamzehgardeshi Z, Vakili F, Nasiri M, Jahanfar S, Masoumi M, Alamolhoda SH, et al. Determinants of Sexual Self-Efficacy Among Iranian Married Women: A Path Analysis Using the WHO Framework. Reprod Health. 2025;22:221. DOI: 10.1186/S12978-025-XXXXX
12. Heidari A, Asgari P, Bakhtiarpour S, Heidari A, Hafezi F. Comparison of Self-Differentiation, Interpersonal Forgiveness, and Affective Suppression in Female Teachers with High and Low Marital Satisfaction. Mashhad Univ Med Sci J. 2020;63:3078-3087. DOI: 10.22038/MJMS.2021.17848 DOI: 10.1002/ijop.12473
13. Hou Y, Jiang F, Wang X. Marital Commitment, Communication, and Marital Satisfaction: An Analysis Based on the Actor–Partner Interdependence Model. Int J Psychol. 2019;54:369-376. https://tpccp.um.ac.ir/article/view/article_43061
14. Józefacka NM, Szpakiewicz E, Lech D, Guzowski K, Kania G. What Matters in a Relationship—Age, Sexual Satisfaction, Relationship Length, and Interpersonal Closeness as Predictors of Relationship Satisfaction in Young Adults. Int J Environ Res Public Health. 2023;20:4103. DOI: 10.3390/IJERPH20054103
15. Kim S, Woo S. Indirect Effects of Self-Differentiation and Mentalization on Family of Origin Health and Marital Satisfaction Among Korean Adults. J Marital Fam Ther. 2025;51. DOI: 10.1111/jmft.12756
16. Kordbacheh S, Dokaneifard F, Nicknam M. Model Fit Determination of Marital Satisfaction Based on Self-Differentiation, Critical Thinking, and Emotional Self-Regulation Mediated by Happiness in Married Women. Appl Fam Ther J. 2024;5:183-193. DOI: 10.61838/kman.aftj.5.4.21
17. Lampis J, Busonera A, Tommasi M. Parental Bonding and Dyadic Adjustment: The Mediating Role of the Differentiation of Self. Contemp Fam Ther. 2025. DOI: 10.1007/s10591-025-09733-3
18. Lampis J, Cataudella S, Agus M, Busonera A, Skowron EA. Differentiation of Self and Dyadic Adjustment in Couple Relationships: A Dyadic Analysis Using the Actor-Partner Interdependence Model. Fam Process. 2019;58:698-715. DOI: 10.1111/FAMP.12387
19. Mäki M, Hägglund AE, Rotkirch A, Kulathinal S, Myrskylä M. Stable Marital Histories Predict Happiness and Health Across Educational Groups. Eur J Popul. 2025;41:12. DOI: 10.1007/s10680-025-09733-x
20. Mehdipour-Rabori R, Dehsheakhi MA, Nouhi E, Nematollahi M. Comparison of the Relationship Between Sexual Function, Marital Adjustment, and Life Satisfaction in Diabetic and Non-Diabetic Women. Int J Community Based Nurs Midwifery. 2020;8:324-331. DOI: 10.30476/IJCBNM.2020.82831
21. Mohammadi Barmi H, Keshavarz Afshar H. The Role of Family Functioning and Maternal Differentiation of Self in Predicting Anxiety in Adolescent Girls. Women's Res J. 2016;7(18):101-131. Link
22. Mozas-Alonso M, Oliver Berástegui A. Differentiation of Self and Its Relationship With Marital Satisfaction and Parenting Styles in a Spanish Sample of Adolescents' Parents. PLoS One. 2022;17(3):e0265436. DOI: 10.1371/journal.pone.0265436
23. . Najafi S, Delshad-Noghabi A, Rajabzadeh F, Daneshfar M. The Effect of Happiness Training on Students' Marital Satisfaction. J Health Syst Res. 2024;20(1):32-38. DOI: 10.48305/jhsr.v20 i 1 .1527
24. Peleg O. The Relation Between Differentiation of Self and Marital Satisfaction: What Can Be Learned from Married People Over the Course of Life? Am J Fam

Ther. 2008;36(5):388-401. DOI: 10.1080/01926180701804634
25. Ra'iatpishe M, Haghighi H, Karami-Baldaaji R. Predictive Model of Emotional-Sexual Needs Satisfaction Based on Marital Commitment and Coping Styles With Sexual Satisfaction Mediation. In: Proceedings of the 4th National Conference on Advances in Evolutionary and Educational Psychology; 2025; Bandar Abbas, Iran. Link
26. Rodríguez-González M, Bell CA, Pereyra SB, Martínez-Díaz MP, Schweer-Collins M, Bean RA. Differentiation of Self and Relationship Attachment, Quality, and Stability: A Path Analysis of Dyadic and Longitudinal Data From Spanish and US Couples. PLoS One. 2023;18(3):e0282482. DOI: 10.1371/journal.pone.0282482
27. Salari F, Moeenizadeh M, Asghari Ebrahimabad MJ. The Role of Perfectionism in Predicting Marital Satisfaction of Married People With the Mediation of Rumination. Res Clin Psychol Couns. 2024;13(2):5-20. DOI :10.22067/tpccp.2024.81682.1477
28. Salehpour M, Askari MR. The Intertwined Influence of Marital Expectations, Body Image, and Sexual Satisfaction on Marital Quality of Life in Women With Breast Cancer. Arch Breast Cancer. 2025;12(3). DOI: 10.32768/abc.1536324831353
29. Schwarzer R, Hahn A, Jerusalem M. Negative Affect in East German Migrants: Longitudinal Effects of Unemployment and Social Support. Anxiety Stress Coping. 1993;6(1):57-69. Link
30. Seyedmajidi S, Salehi K, Madani Y, Shahmoradi S. A Qualitative Study of the Conditions of Self Differentiation in Iranian Families. Cult Couns Psychother. 2025;16(62):1-36. DOI: 10.22054/QCCPC.2025.75805.3198
31. Shahbazfar R, Zarei E, Haji Alizadeh K, Dertaj F. Comparison of the Effectiveness of Cognitive-Behavioral Couple Therapy and Acceptance and Commitment-Based Couple Therapy on Marital Quality Improvement in Non-Clinical Couples. Methods Psychol Models. 2021;12(43):100-113. Link
32. Skowron EA, Friedlander ML. The Differentiation of Self Inventory: Development and Initial Validation. J Couns Psychol. 1998;45(3):235-246. DOI: 10.1037/0022-0167.45.3.235
33. Timm TM, Keiley MK. The Effects of Differentiation of Self, Adult Attachment, and Sexual Communication on Sexual and Marital Satisfaction: A Path Analysis. J Sex Marital Ther. 2011;37(3):206-223. DOI: 10.1080/0092623X.2011.564513
34. Torregosa M, Patricio O. The Mediating Role of Sexual Self-Efficacy on Protected Sex. J Prim Care Community Health. 2022;13:21501319221129934. DOI: 10.1177/21501319221129934
35. Uludağli AOMNP, Pekçetin Ş. Perceived Psychological and Physical Health in Middle Adulthood. Eur J Ment Health. 2021;16(2):31-45. Link
36. Ünal Ö, Akgün S. Conflict Resolution Styles as Predictors of Marital Adjustment and Marital Satisfaction: An Actor–Partner Interdependence Model. J Fam Stud. 2022;28(3):898-913. DOI: 10.1080/13229400.2020.1766542
37. Uzun AE. The Mediating Role of the Sense of Power in the Relationship Between Self-Efficacy and Marital Satisfaction of Married Couples: A Dyadic Study. Psychiatr Q. 2025:1-14. DOI: 10.1007/s11126-025-10209-8
38. Vaziri S, Lotfi Kashani F. Examining the Factor Structure, Reliability, and Validity of the Sexual Self-Efficacy Questionnaire. Andisheh Va Raftar. 2013;8(29):75-81. Link
39. Yalçınkaya AU. Differentiation of Self: Examination of the Concept in the Interplay of Stress, Life Satisfaction, and Marital Satisfaction. Ankara: Middle East Technical University; 2019. Link
40. Zar'eh Derakhshan E, Roshan Chesli R. The Relationship Between Sexual Satisfaction, Sexual Self-Efficacy, and Happiness on Marital Satisfaction: The Mediating Role of Alexithymia. Clin Pers Psychol. 2020;18(1):1-16. Link
41. Zarif P, Ghasemian A, Khodabakhsh M. Evaluating the Relationship Between Sexual Satisfaction and Marital Satisfaction with Couples' Self-Esteem. Cad Educ Tecnol Soc. 2023;16(1):119-124. DOI: 10.14571/brajets.v16.n1.11-124